

ساخت اشتقاقی واژه در فارسی امروز

ایران کلباسی. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۱. چاپ پنجم، ۲۲۲ صفحه

این کتاب برای درس صرف زبان فارسی در رشته آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان دوره کارشناسی ارشد به عنوان منبعی فرعی مناسب است.

- کتاب دارای پیشگفتاری است که هدف اصلی به طور ضمنی در آن بیان شده است. فهرست تفصیلی مطالب دارد. هیچ نوع جدول، تصویر و یا نموداری در آن استفاده نشده است. کتاب دارای واژه‌نامه موضوعی و کتاب‌شناسی است.
- طرح جلد و ویژگی‌های فنی کتاب خوب است. غلط چاپی بسیار محدود و در حد دو مورد مشاهده شده است. نگارش و ویرایش متن روان و رساست.
- نظم مطالب از مفاهیم بنیادی به فرایند واژه‌سازی رعایت شده است و این نظم و انسجام در هر فصل هم دیده می‌شود.
- منابع کتاب با توجه به چاپ اول آن به روز و قابل قبول است، ولی پس از آن تاریخ، ویرایش جدیدی صورت نگرفته است و از منابع جدیدتر استفاده نشده است. ارجاع درون‌متنی در کتاب وجود ندارد و اطلاعات تکمیلی بیشتر به یک یا چند منبع در پانویست ارجاع شده است و از این رو میزان رعایت امانت در ذکر منابع چندان مشخص نیست. نویسنده در کتاب به تجزیه و تحلیل نپرداخته و تنها معرفی داده‌های زبانی را در نظر داشته است و بدین جهت سوگیری خاصی در کتاب دیده نمی‌شود. با توجه به مطالب یادشده درباره منابع، اطلاعات کتاب به روز نیست. اما

در زمان تألیف، جزء اولین آثاری بوده که به طبقه‌بندی صرفی و معنایی «وندها» پرداخته است.

- سازواری با مبانی علمی قابل قبول است و مغایرتی با اصول دینی و اسلامی ندارد.
- عنوان کتاب «ساخت اشتقاقی» ذکر شده، اما محتوای آن در بسیاری از بخش‌ها انواع واژه‌های مرکب است. از سوی دیگر بسیاری از وندهای معرفی‌شده مرده محسوب می‌شود و در فارسی امروز کاربرد ندارد که این نیز با عنوان کتاب منافات دارد.
- در صفحه ۲۵ گفته شده که «واژه‌بست یکی از انواع کلمه است»، در صورتی که واژه‌بست، یکی از انواع تکواژه‌های وابسته است نه واژه.
- در صفحه ۸۳ گفته شده که در واژه‌های «گناه، گمان، گریختن، گشادن»، پیشوند مرده «Vi» وجود دارد که این‌طور نیست.
- در صفحه ۹۸ واژه «همدیگر» بسیط در نظر گرفته شده، که درست نیست. در مواردی هم از مثال‌هایی استفاده شده که چندان رایج نبوده‌اند مانند لاکتاب، ناقواره (ص ۹۴)، آرمزگار (ص ۱۳۴)، برآمدنگاه و فروشدنگاه (ص ۱۳۵).
- در صفحه ۱۱۹ گفته شده که «آبتنی» از مضاف + مضاف‌الیه+ی درست شده که درست نیست.
- در صفحه ۱۳۹ گفته شده که در واژه «دوقلو»، پسوند «لو» وجود دارد که این‌طور نیست.
- در متن کتاب از ابزار علمی فقط پیشگفتار و فهرست مطالب وجود دارد و از ابزار دیگر استفاده نشده است.

نقد و بررسی کتب ۱۲۹

- نیاز به استفاده از اصطلاحات تخصصی زیادی در کتاب نبوده و آنچه استفاده شده، درست و مناسب است.
- محتوا تا حد زیادی با اهداف درس مورد نظر همخوانی دارد و حجم آن نیز متناسب است.